

Regjeringen.no

Dialogmøte om UNGASS 2016

Tale/artikkel | Dato: 01.03.2016 | [Helse- og omsorgsdepartementet](#)

(<http://www.regjeringen.no/no/dep/hod/id421/>)

Av: [Helse- og omsorgsminister Bent Høie](#) (<http://www.regjeringen.no/no/dep/hod/org/helse--og-omsorgsminister-bent-hoie/id742895/>)

Hjertelig velkommen alle sammen til dette dialogmøtet om internasjonal narkotikapolitikk.

Jeg er glad for å være her i dag. Fordi jeg vet at dere og jeg er opptatt av det samme. Nemlig et bedre liv for rusavhengige. At personer med rusproblemer skal møtes med verdighet, respekt og helsehjelp.

Vi møtes ganske ofte – dere og jeg. Da diskuterer vi norsk narkotikapolitikk. I dag er vi her for å diskutere internasjonal narkotikapolitikk.

Mitt utgangspunkt er at vi også her er enige om mye. Vi skal fremme helse og velferd og vi skal legge vekt på menneskerettighetene.

Men som i den norske debatten, er det også rom for uenighet og ulike synspunkter.

Internasjonal narkotikapolitikk er ofte preget av harde fronter. Den kan av og til minne om en ideologisk slagmark, farget i svart og hvitt. Men verdens narkotikaproblem er svært sammensatt, med utallige forhold som må veies mot hverandre, og som veier ulikt i ulike land.

Noen land har store problemer med narkotikaproduksjon og smugling, med voldelige karteller, korrupsjon og hvitvasking. Andre har problemer med høyt forbruk. Andre igjen har høye overdosedødsfall, som Norge. Ulike land har ulike utfordringer – og ulike behov og interesser.

Det krever dialog og forståelse. Det krever forhandlinger og fleksibilitet for ulike løsninger. Men vi har likevel en felles utfordring; Verdens narkotikaproblem er så alvorlig at vi må ut av skyttergravene.

I forbindelse med FNs spesialsesjonen om narkotika i New York i april har jeg registrert økende interesse også om internasjonal narkotikapolitikk. Det er bra.

FNs spesialsesjon om narkotika er et viktig møte. På møtet skal det vedtas et sluttdokument over status for verdens narkotikaproblemer og gjenstående utfordringer fram mot 2019, da det skal forhandles om en ny handlingsplan.

Jeg vet dere har mange meninger også om internasjonal narkotikapolitikk. Og det er viktig for meg å lytte til dem. Derfor har jeg invitert dere for å diskutere hva Norge bør vektlegge i disse forhandlingene.

Forrige spesialsesjon om narkotika fant sted i 1998 under mottoet «A Drug-Free World: We Can Do It.»

Vi skal være ærlige om følgende:

Det internasjonale arbeidet mot narkotikaproblemer har til tider vært preget av for stor optimisme; med håp om resultater som ikke er oppnådd.

Etter mitt syn viser utviklingen først og fremst kompleksiteten i tematikken, hvilket bør være en advarsel mot enkle løsninger.

Det viser behovet for å nyansere ambisjoner, se behovet for bredde i tilnærming og forstå ulike lands ulike behov.

Motsatsen til for mye optimisme, kan ikke være en tilsvarende pessimisme. Men realisme.

Brukermedvirkning og sivilt samfunns selvskrevne rett til å mene og uttale seg er svært viktig. Et mangfoldig og dynamisk sivilt samfunn er et viktig supplement og korrektiv til myndighetene, og en forutsetning for en demokratisk utvikling.

Norge har lenge vært et av landene som tydeligst har fremmet og lagt til rette for deltakelse fra sivilt samfunn i narkotikakommisjonens møter i Wien. Det skal vi fortsette med. Både fordi debatt i seg selv har en egenverdi, og fordi bruker- og sivilsamfunnsperspektivet må tas med i utvikling av politikken.

Jeg vet at mange har vært opptatt av hvilken organisasjon vi tar med i delegasjonen til Wien. Vi har valgt å ta med Actis fordi de er en paraplyorganisasjon som representerer mange. Poenget med å inkludere en frivillig organisasjon i delegasjonen er å kommunisere sivilt samfunns rett til å delta og ytre seg. Ikke minst overfor land som har en helt annen og motsatt holdning og praksis.

Det er også for å legge til rette for innflytelse fra sivilt samfunn at vi er det landet som har bidratt med mest penger til etablering av The Civil Society Task Force.

Det er unntaket at sivilt samfunn innlemmes i norske delegasjoner og de siste årene er Norge ett av svært få, av og til det eneste landet, som har tatt med sivilt samfunn i delegasjonen. Om dere er opptatt av innflytelse og påvirkning, både nasjonalt og internasjonalt, bør dere sørge for tilgang på NGO-kvoten. Vi bistår gjerne med å hjelpe dere her, med å informere om og legge til rette for hvordan det kan la seg ordne.

Våre posisjoner:

Det overordnede formålet med FNs narkotikakonvensjoner og det internasjonale narkotikasamarbeidet er å fremme helse og velferd. Det er også vårt ufravikelige utgangspunkt.

Så blir spørsmålet og med bakgrunn i dagens situasjon; hva må vi særlig vektlegge for å understøtte målet?

Jeg har lest oppropet jeg fikk overlevert fra flere av dere som er her. Flere av kravene er jeg helt eller delvis enig i, andre ikke.

Vi er enige om at menneskerettighetene skal ligge til grunn for narkotikapolitikken. Vi er enige om at Norge må markere tydelig motstand mot dødsstraff for narkotikaforbrytelser. Og vi er enige om at vi må ha mer av skadereduserende tiltak, bedre boliger og bedre oppfølging av rusavhengige.

Men vi er uenige om at legalisering av flere rusmidler er rett medisin.

Narkotika fører til store problemer. Jeg mener det er feil å tillate flere rusmidler som påfører både enkeltmennesker og samfunnet problemer. Jeg oppfatter ikke at det er politisk ønske i Norge å legalisere, eller at det er et ønske internasjonalt.

Det siste er viktig. Narkotikabruk og –kriminalitet er et alvorlig problem for mange i Norge. Men, grunnet både vår geografiske plassering og vår kultur og historie, er vi ikke blant de landene som er hardest rammet av den internasjonale narkotikahandelen.

Med det utgangspunktet vil det også være rart om det nettopp er Norge som skal være fremste talerør for at dagens system skal erstattes av noe radikalt annerledes, heller enn å forbedres.

Og, slik det også har vært en bevegelse i hvordan man forstår narkotikaproblemet globalt, har vi også sett at det er bevegelse i hvilke virkemidler man møter problemet med.

Derfor er det viktig at vi har og styrker virkemidler som reduserer tilgang og etterspørsel. Forutsetningen er at helse og velferd står i sentrum.

Mitt og regjeringens utgangspunkt er at bruk av narkotika er et helseproblem som i utgangspunktet må løses med helse- og sosialpolitiske virkemidler, understøttet av justispolitiske.

På verdensbasis, og med henvisning til narkotikakonvensjonene, er det overdreven vektlegging av kontroll, dels også svært harde virkemidler, inklusive dødsstraff.

Flere land ønsker reformer og sterkere vekt på menneskerettigheter, forbud mot dødsstraff, økt fokus på helse og velferd og bedre samsvar mellom forbrytelse og straffereaksjon. Norge støtter denne linjen. Her er vi enige, og dette er perspektiver vil vi være tydelig på under forhandlingene.

Flere land ønsker avkriminalisering av personlig bruk. Konvensjonene er ikke til hinder for en slik tilnærming- og vi vil ikke motsette oss slike initiativ.

Jeg mener Norge i dag har en god balanse i tilnærmingen til narkotikabruk og – besittelse. Vi har i en internasjonal sammenheng et godt apparat for forebygging, behandling, skadereduksjon og oppfølging. Det er ikke uten hull, men de jobber vi for å tette, med en kraftig satsning på rusfeltet.

Konvensjonene brukes også som begrunnelse for å begrense tilgang på smertelindrende medisin, selv om et av hovedformålene med konvensjonene er nettopp å sikre tilgjengeligheten til slike. Det er ikke holdbart. Vi vil legge vekt på at det skal sikres tilgang til kontrollerte medisiner.

Mange land mener det er behov for en bedre samordnet og mer helhetlig narkotikapolitikk i FN. Disse utfordringene kan ikke løses av FNs narkotikakontor (UNODC) eller narkotikakonvensjonene alene. Et bredere og mer helhetlig engasjement innenfor FN fra andre FN-organ er viktig med sikte på en reell vektlegging av rettigheter, helse, likestilling og utvikling. Det er naturlig at Norge støtter opp om en slik bred tilnærming, også frivillige organisasjoners plass i arbeidet.

I den polariserte internasjonale narkotikadebatten vil Norge fortsatt være fløyuavhengig. Vi vil samarbeide nært – fra sak til sak – med ulike land.

Vi er allerede involvert i flere initiativer for å fremme temaer under UNGASS. Som formannskap i Europarådets narkotikasamarbeidsgruppe, Pompidougruppen, leder vi et ambisiøst program med flere UNGASS relevante initiativ. Vi er også engasjert for å bringe narkotikaspørsmål høyere på dagsorden i WHO, FNs menneskerettighetsråd og i FN i New York.

Dette er noen av de konkrete tiltakene vi særlig vil være opptatt av å få gjennomslag for:

- At bruk av narkotika må betraktes som en helseutfordring. Hovedmålet skal være å sikre helse og velferd.
- At menneskerettighetsperspektivet legges til grunn i alle sammenhenger.
- At folkehelseperspektivet skal være grunnfjellet gjennom tidlig og universell forebygging, oppfølging og sosial integrering, effektiv behandling og skadereduksjon.
- Bedre sammenheng mellom forbrytelse og straff, herunder alternative straffereaksjoner.
- At narkotikaforbrytelser ikke skal straffes med dødsstraff.
- Sikker tilgang til kontrollerte medisiner.
- Tiltak for å effektivisere samarbeidet mot organisert narkotikakriminalitet.
- Tiltak for å redusere dyrking og omsetting av heroin.
- Bedre forhold for kvinner og barn.
- Inkludering av FNs bærekraftsmål med vekt på godt styresett, helse, rettigheter, alternativer til narkotikaproduksjon og innsats mot alle former for organisert kriminalitet.
- At relevante FN-organ inkluderes sterkere for å sikre et helhetlig og operativt sluttdokument og bringe dem inn i arbeidet med gjennomføringen.
- Inkludering av sivilt samfunn og brukere i forberedelsen til og oppfølging av spesialsesjonen.

Jeg håper vi får en god debatt om internasjonal narkotikapolitikk og jeg gleder meg til å høre deres innspill til Norges posisjoner.

Takk for oppmerksomheten.

Helse- og omsorgsdepartementet

TEMA

Rusmidler og psykisk helse

Regjeringen.no

Ansvarlig for Helse- og omsorgsdepartementets sider:

Ansvarlig redaktør: Liv Merete Wiker

Nettredaktør: Andreas Keus

Telefon: 22 24 90 90

E-post: postmottak@hod.dep.no

Ansatte i HOD: Depkatalog

Organisasjonsnummer: 983887406